

Franja Žišt

Søborg je občina na Danskem, kjer so vsi učenci v šolah hkrati dobili ipade. "Knjig več ne kupujejo, ker je vse mogoče brati na tablicah," razlaga dr. **Theresa Schilhab**, doktorica pedagoških znanosti in teoretične biologije, danska nevroznanstvenica na področju izobraževanja. Pred časom je na povabilo Mladinske knjige ravnateljcem slovenskih osnovnih šol predavala o rabi pametne tehnologije v šoli in predstavila opažanja svojevrstnega eksperimenta na Danskem.

Po treh dneh so buljili le še v tablice

"Kot smo slutili, se je zelo hitro izkazalo, da obstaja malo literature o tem, kaj se zgodi, ko knjige nadomestimo z ipadi: kaj počnejo učitelji, kje se učijo učenci in ali se učenci naučijo vse, kar bi se po učnem načrtu morali. Prav tako nas je zanimalo, kaj se zgodi med odmori, kaj učenci počnejo, potem ko so že tako ali tako imeli tablico cel dan v roki," pojasnjuje nevroznanstvenica. Primerjalno so spremljali tri skupine otrok – mlajše, srednje in najstarejše učence. Pri učencih nižje stopnje so učitelji in vodstvo po treh dneh ugotovili, da učenci niso več počeli ničesar drugega kot buljili v tablične računalnike. Enajstletniki so v intervjujih po dveh mesecih uporabe ipadov razlagali, da se ne spomnijo več, kako je bilo v šoli prej. "Ena deklica je rekla, da ji je žal, da ne hodijo več na igrišče. Vsi so razlagali, kako težko je, ko tabličnega računalnika ne uporabljajo," razlaga Schilhabova, kako otroci niso več imeli časa za kaj drugega. Je pa zanimivo, da ni bilo več pomembno, kdo se s kom igra in kje, medtem pa so prej koga izločili iz socialne skupine. Tudi tisti, ki prej niso bili družabni in so bili bolj izgubljeni, so se po novem lahko zatekli k tabličnemu računalniku. Pri starejših učencih je bilo podobno, vendar manj drastično.

Kot pojasnjuje sogovornica, v šoli kljub vsemu niso prenehali uporabljati tabličnih računalnikov. Učenci, tako mlajši kot starejši, jih uporabljajo še danes. "Na šoli res niso veliko vedeli o tem, kako uporabljati pametne naprave, kaj se bo zgodilo, ko bo šola preplavljena z ipadi. Prav tako niso vedeli, kam se obrniti po informacije. Še vedno pa verjamejo, da je to prava stvar, ki jo morajo narediti in da bodo zmogli. Še vedno sledijo cilju, da postanejo ipad šola. So pa začetne pogoje nekoliko spremenili. V nižjih razredih tako še niso opustili knjig, vendar se trudijo, da bi čim več delali s tehnologijo. Knjig se bodo znebili bolj počasi."

PAMETNE TEHNOLOGIJE

Plusi in minusi ipad šole

Na Danskem so izvedli svojevrsten poskus z uporabo pametnih tehnologij, o njihovih prednostih in slabostih govori danska nevroznanstvenica dr. Theresa Schilhab

Tradicionalne vzgojne metode še vedno delujejo

Pri nas se ob rabi nove tehnologije učitelji, sploh starejši, prestrašijo, saj dandanes otroci vedo več od njih. Tudi na Danskem je bilo veliko učiteljev prepričanih, da ne bodo kos nalogi. Nekateri so zaradi hitrega razvoja res imeli tudi težave. Tudi nekateri izmed staršev so nasprotovali odločitvi občine. Nevroznanstvenica poudarja, da ne bi smeli biti prepričani, da so otroci v uporabi tehnologije boljši od starejših. "Morda so boljši v posameznih disciplinah ali pa v tehničnem znanju, kako se z nečim spopasti. Je pa tu kup stvari, ki jih mladi ne vedo. Kako se obnašati na spletu, na kaj morajo biti pozorni, kako je treba informacije preveriti dvakrat, katerim virom lahko zaupajo. Da vedo več o posameznih programih ali

aplikacijah, še ne pomeni, da so izurjeni o vsem. Veliko stvari namreč vpliva na to, da si uravnotežen uporabnik spleta. Posebna sposobnost je tudi, kaj početi z vsem znanjem, ki ga dobiš, kako se skoncentrirati na učenje, kako se znajti pri več opravilih hkrati," razmišlja sogovornica in dodaja, da so otroci kdaj že lahko naprednejši, a da tradicionalne vzgojne metode še vedno delujejo.

Bolj kot vsebina je pomembna lokacija

Znanstveniki ugotavljajo, da se z uporabo pametnih tehnologij spreminjajo tudi naše navade učenja. "Ves čas smo v stiku s svetom in način našega pomnjenja se je spremenil. Tako se ne spomnimo več, kaj smo prebrali, ne spomnimo se vsebine, temveč le to, kje smo nekaj prebra-

li, v kateri mapi je, na kateri spletni strani," izpostavi sogovornica. "Vsi dostopamo do velikega števila informacij, količina teh je veliko večja kot pred uporabo pametnih tehnologij, in res si je težko zapomniti vse. Študije kažejo, da veliko informacij osvojimo že med brskanjem. Čez dan smo v stiku z mnogimi informacijami, nekatere od njih so dobre, druge pa popolne smeti. Ni več kot nekdanj, ko smo v roki držali knjigo in je v njej vse bilo res. Ljudje se tudi ne ustavijo in si skušajo zapomniti, ker je zanje neka stvar pomembna, ampak se zanašajo na to, da bodo že pogledali.

Ob uporabi novih tehnologij je pomembno, da ti veš, kje najti stvari, da si kritičen do virov, da narediš dvojno preverjanje, kot pa kaj natančno beremo. V to smer bo morala tudi moderna pedagogika. Čas, ki ga bodo učitelji posvetili posameznim temam, bo drugačen kot sedaj. Učence bodo morali naučiti kritičnega presojanja in novih strategij za pomnjenje informacij. "Pa je takšno znanje, ko vsebina ni več tako pomembna, sploh še znanje?" "Je, ampak ne v tradicionalnem smislu. Če bi vsi uporabljali mobilne telefone, bi bili tisti, ki so v tem zelo dobri, izurjeni, da hitro najdejo informacijo, pametnejši, bolj sposobni. Bolj kot znaš uporabljati napravo, boljši si."

Prebrano v knjigi si zapomnimo bolje

Znanstveniki so tudi ugotovili, da si bolje zapomnimo, kadar beremo iz

Le kje so meje uporabe tablic v šolskih programih. Foto: Igor NAPAST

knjige, kot kadar neko stvar preberemo na pametnem telefonu. Kadar na telefonu beremo nekaj težkega, se nam to zdi še težje. "Pozornost, ki jo vložimo, kadar beremo knjigo, je drugačna kot kadar beremo na pametnem telefonu. Po slednjem dobivaš še sporočila od prijateljev, vklopljena imamo obvestila. Ob tem pa lahko po telefonu beremo različne žanre in branje postane bolj plitvo. Na telefonu gledamo smešne videe, novice, vremensko napoved, globoke in zahtevne članke. Ker je vse na isti napravi, med njimi ne razlikujemo. Pred tem smo imeli za vsako od teh stvari posebno knjigo, kar ti je pomagalo razlikovati tudi med vsebino. Vedel si, ali gre za knjigo šaljive narave, pripovedko ali knjigo o tehničnih fenomenih. To je govorila z naslovnico, stranmi. S pametnimi napravami so te informacije izgubljene, ne veš natančno, s čim imaš opraviti, ne veš, ali si začel brati nekaj težkega. Enostavno ne vložiš dovolj energije. Brez koncentracije postane še bolj težko. Lahko si rečeš, da se moraš skoncentrirati, ampak to mora biti zavestna odločitev. Ko bereš knjigo, te tudi lahko kaj zmoti, a ne na enak način kot pri pametnem telefonu," pojasnjuje sogovornica. Telefon namreč ponuja še toliko drugega, kar je namenjeno odvratanju pozornosti, za pritegovanje naše pozornosti uporabljajo superstimulacijo, opozori nevroznanstvenica.

Dr. Theresa Schilhab:
"Način našega pomnjenja se je spremenil. Tako se ne spomnimo več, kaj smo prebrali, ne spomnimo se vsebine, temveč le to, kje smo nekaj prebrali."

Kaj pa meni o poskusih Finske, da se učenci ne bi več učili pisati z roko, ampak se bolj poglobljeno učijo tipkanja? "Bolj kot si pri učenju dejaven s telesom, na več različnih mest se lahko navežejo informacije v možganih in si lažje zapomniš. Če nekaj narediš z rokami, pišeš denimo, se je lažje naučiti, kot če le pritisneš tipko. Vsi stiski tipke so nekako enaki, ko pa pišeš, ni vsaka črka enaka. Po drugi strani pa, če ne bomo več dosti pisali, zakaj bi se še morali učiti pisanja? Zato sem ob tem vprašanju malo shizofrena. Če ne bi namesto kamna enkrat začeli uporabljati kladiva, tudi ne bi bilo razvoja. Če opustimo učenje pisave, bomo gotovo kaj izgubili, kaj pa tudi pridobili," zaključuje Theresa Schilhab.

Ekran omejuje človeka

"Ne vem, koliko časa je dovolj, koliko je preveč. Če ima otrok tudi zanimive interakcije z drugimi ljudmi in rečmi, uporaba ni tako problematična. Težava pa je, če majhni otroci, že od kakega pol leta starosti naprej, preživljajo čas le ob pametni tehnologiji, z ipadom, z igrkami. Na ta način otrok nima časa za učenje ostalih izkušenj, ki se jih uči s telesom. Otroci se v primerjavi z mladiči goril ali šimpanzov, ki se veliko naučijo iz okolja tudi praktično, veliko naučijo že z opazovanjem. Če otrok skoz gleda v ekran, ne vidi, kaj počnejo ljudje in bo izgubil tudi to informacijo. Težava je tudi s fokusiranjem. Taki otroci niso pozorni na nevznemirajoče dražljaje, pa čeprav nosijo pomembne informacije. V življenju je veliko stvari, ki niso vznemirljive, pa jih moraš vseeno opraviti. Občutek, da mora biti vse vznemirljivo, je lahko težava," meni sogovornica. Je iskanje vznemirjen zaradi novodobnih tehnologij tudi neke vrste sodobna odvisnost? "Ja, lahko bi bila. Sogovornica ni bila nikoli lastnica mobilnega telefona, saj je prepričana, da ne rabi biti ves čas v kontaktu z drugimi ljudmi, zadostuje ji komuniciranje po elektronski pošti. Uporablja prenosni računalnik – bolj pameten kot je, boljši je -, na internetu je le takrat, ko ima dostop do brezplačnega brezžičnega omrežja. Zaradi raziskave, v kateri je sodelovala, uporablja tudi tablico. "Raziskovalka sem, ne rabim distraktorjev. Sovražim, če me kaj zmoti, zato tudi nisem na socialnih omrežjih."

Večerov dan za kopanje in savno

sreda
na Fontani

S tem kuponom
- 50%
na ceno celodnevne vstopnice

Fontana
Medicinsko termalni center

Današnji kupon za 50 % popusta lahko uveljavite jutri, 2. avgusta v MTC Fontana pri nakupu celodnevne vstopnice za kopanje in savnanje. Kupon velja za nakup ene vstopnice. Drugi popusti so izključeni in se ne seštevajo.

VEČER